

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğrenen Özerkliğini Destekleme Davranışlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*

Seray Kalan¹, Serdar Arcagök²

¹ Okul Öncesi Eğitimi, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, seraysude1999@gmail.com, ORCID: [0009-0001-5480-8924](https://orcid.org/0009-0001-5480-8924)

² Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Temel Eğitim Bölümü, Eğitim Fakültesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, serdar_arcagok21@comu.edu.tr, ORCID: [0000-0002-4937-3268](https://orcid.org/0000-0002-4937-3268)

Sorumlu Yazar: Seray Kalan

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Kaynak Gösterimi: Kalkan, S., & Arcagök, S. (2024). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliğini destekleme davranışlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 20(1), 139-151. <https://doi.org/10.17244/eku.1454033>

Etik Not: Araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Bu araştırma için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Bilimsel Araştırma Etik Kurulu'ndan etik onay alınmıştır (Tarih: 06.10.2023, Sayı: E-84026528-050.01.04-2300243323).

* Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı tamamlanmamış yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Analysis of Views of Preschool Teacher Candidates on Behaviour Supporting Learning Autonomy*

Seray Kalan¹, Serdar Arcagök²

¹ Pre-school Education, Department of Primary Education, School of Graduate Education, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Türkiye, seraysude1999@gmail.com, ORCID: [0009-0001-5480-8924](https://orcid.org/0009-0001-5480-8924)

² Department of Pre-School Education, Department of Basic Education, Faculty of Education, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Türkiye, serdar_arcagok21@comu.edu.tr, ORCID: [0000-0002-4937-3268](https://orcid.org/0000-0002-4937-3268)

Corresponding Author: Seray Kalan

Article Type: Research Article

To Cite This Article: Kalkan, S., & Arcagök, S. (2024). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliğini destekleme davranışlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 20(1), 139-151. <https://doi.org/10.17244/eku.1454033>

Ethical Note: Research and publication ethics were complied with. Ethical approval was obtained for this research from the Scientific Research Ethics Committee of Çanakkale Onsekiz Mart University Graduate Education Institute (Date: 06.10.2023, E-84026528-050.01.04-2300243323).

* This study was produced from the unfinished master's thesis of the first author under the supervision of the second author.

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğrenen Özerkliğini Destekleme Davranışlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*

Seray Kalan¹, Serdar Arcagök²

¹ Okul Öncesi Eğitimi, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, seraysude1999@gmail.com, ORCID: [0009-0001-5480-8924](https://orcid.org/0009-0001-5480-8924)

² Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Temel Eğitim Bölümü, Eğitim Fakültesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, serdar_arcagok21@comu.edu.tr, ORCID: [0000-0002-4937-3268](https://orcid.org/0000-0002-4937-3268)

Öz

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliğini destekleme davranışlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 48 okul öncesi öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmen adayları gönüllülük esasına göre belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu, öğretmen adaylarının öğrenen özerkliklerini destekleme davranışlarını ölçmek amacıyla dört araştırma sorusundan oluşmaktadır. Elde edilen verilerin analizi iki veri kodlayıcısı tarafından gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen çalışma sonucunda, okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliğini, çocuğun kendini tanıması ve kendi öğrenmeleri doğrultusunda eğitim sürecini planlaması olarak gördükleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmen adayları okul öncesi eğitimde öğrenen özerkliğini kazandırılması gereken bir beceri olarak görmekte-dirler. Çocuklara öğrenmeleri için imkan tanıdığında ve uygun yöntem teknikler kullanıldığında, daha kaliteli ve işlevsel bir eğitim süreci oluşacağı ifade edilmiştir. Elde edilen sonuçlar dahilinde çalışmanın sonunda öneriler sunulmuştur.

Makale Bilgisi

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitimi, öğretmen adayları, özerklik, öğrenen özerkliği.

Makale Geçmişi:

Geliş: 16 Mart 2024
Düzeltilme: 1 Mayıs 2024
Kabul: 3 Mayıs 2024

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Analysis of Views of Preschool Teacher Candidates on Behaviour Supporting Learning Autonomy*

Abstract

The aim of this study is to examine the views of preschool teacher candidates on behaviours that support learning autonomy. The study uses the phenomenology pattern of qualitative research methods. The study's working group consists of 48 preschool teachers studying in the Pre-School Teaching Division of the Faculty of Education of the University of Çanakkale On Eighteenth March in the academic year 2023-2024. The candidates for teachers participating in the study were selected on a voluntary basis. As a data collection tool, a semi-structured, non-routing interview form created by the researcher was used. The interview form consists of four research questions to measure candidate teachers' behaviour in support of learning autonomy. The data obtained was analyzed by two data encoders. As a result of the study, preschool candidates see learning autonomy as the child's self-recognition and planning the educational process in line with his or her own learning. Teacher candidates also see self-reliance as a skill that needs to be acquired in pre-school education. When children are given the opportunity to learn and appropriate methodological techniques are used, a better quality and functional educational process will be achieved. Proposals were submitted at the end of the study as part of the results obtained.

Article Info

Keywords: Preschool education, pre-service teachers, autonomy, learner autonomy.

Article History:

Received: 16 March 2024
Revised: 1 May 2024
Accepted: 3 May 2024

Article Type: Research Article

Extended Summary

Introduction

Education is very important in a society that is evolving and changing every day. In a system that is constantly evolving, there is a need for quality and quality education that is self-renewable, able to keep pace with the process. Configurative education is one of the most effective ways to meet this need. This method, which focuses on the individual and recognizes the right to speak, has a considerable impact on the development of autonomy.

The concept of autonomy is expressed as being able to take responsibility for their own learning. A person with advanced autonomy is able to organize the necessary plans and programmes in the learning process according to his or her own learning style, without assistance or assistance. Learning autonomy is the ability of the individual to organize, implement and assume the necessary responsibilities. A teacher who wants to promote a child's learning autonomy must first have acquired its own. The more teachers empower children in supporting their learning autonomy, the more they understand and guide the problems they have experienced, the greater will be their self-confidence.

Pre-school institutions are the best environment for supporting the learning autonomy of preschool children. Here, children will both gain their own autonomy and be able to witness their processes in interaction with their peers. In addition, preschool institutions are the best environment for children to test themselves in the process of acquiring self-reliance skills. For example, children, under the supervision of their teachers, will manage their own learning processes by trying to solve their own problems, thus taking responsibility for their learning.

When studies were conducted to develop behaviors that support the autonomy of the learner, it turned out that the working groups were mostly teachers. There are very few studies that explain the importance of learning autonomy, in pre-school education, and how it can contribute to future life if the ability to learn autonomy is acquired early in school. For this reason, the study was conducted to examine the views of preschool teacher candidates on behaviour supporting learning autonomy. To this end, the participants were asked what they know about pre-school teachers' candidates' learning autonomy, what they could contribute in the field of education and preschool, and, finally, what can be done to make pre- school autonomy more functional.

Method

The study uses the phenomenology pattern of qualitative research methods. The aim of this method is to gather views of preschool teacher candidates on behaviours that promote learning autonomy, to identify their contributions in the field of education and preschools, and to get ideas about what can be done to make them more functional in the pre-school.

The study's working group consists of 48 preschool candidates who are trained in the Department of Pre-School Teaching, Department of Basic Education, Faculty of Education, University of Çanakkale Onsekiz Mart in the academic year 2023-2024. The most important reason for the 48-member working group is that data saturation has been achieved. The candidates for preschool teachers involved in the survey were selected on a voluntary basis.

The study used a semi-structured, non-routing interview form created by the researcher as a data collection tool. This form consists of four research questions aimed at identifying the behaviour of preschool teacher candidates to support their learning autonomy. Questions are prepared to provide information for the general public. In the analysis and reporting phase of the data, because the names of the candidates for teachers were not used in the study, candidates were expressed in K₁, K₂, K₃, K₄, K₅..., K₄₈ codes. The answers given by the candidates for teachers were recorded with an audio recorder with their permission.

The data obtained from the survey were transmitted by the researcher into the interview forms as raw data without any addition or deduction. The content analysis method has been used in data analysis. The data was analyzed by two data encoders.

Results

The study revealed that preschool teacher candidates code learning autonomy as the child's ability to recognize himself and develop programmes. The candidate teachers also see the autonomy of learning, the ability of children to organize their own learning, and a planned educational process. Based on the findings, the candidates for preschool teachers who participated in the study had sufficient knowledge when they were examined this summer on learning autonomy.

When pre-school candidates were asked about the contribution of learning autonomy to education, they said it increased planning and programming skills and enabled individuals to realize their own learning. It also found that the higher the class level of preschool teacher candidates who attended the study, the greater the level of learning autonomy in the educational process. There are results in the literature that support this study.

The candidates for preschool teachers involved in the survey highlighted relatively little of the pre-school education among the contributions to the autonomy of the learner. Other studies have found that peer interaction and collaborative learning have an effect on behaviors that support learning autonomy, which is in conflict with the current study.

The study frequently mentions the need to provide children with an opportunity to learn so that the ability to learn self-reliance can be more functional in the pre-school period, and the need for different methodological techniques to be used. The use of different methodological techniques demonstrates that preschool teacher candidates can manage the process using their creativity. Different studies have also found that preschool teacher candidates have higher creative thinking skills than other disciplines.

In the study, preschool candidates assessed the autonomy of the learner as independent learning. The same study can also be conducted with preschool teachers to examine views on the impact of learning autonomy on co-operation and co-learning. The preschool teacher candidates stated that the autonomy of the learner improves the ability to plan and program as a contribution to education. The results can also be compared by studying with candidates for teachers from different branches.

Giriş

Küreselleşen dünyanın ve her geçen gün değişen toplumsal yapının insanların hayatındaki etkileri göz önüne alındığında, bunlara ayak uydurabilmek amacıyla eğitimin önemi ortaya çıkmaktadır. Kaliteli ve nitelikli insan yetiştirebilmek için de nitelikli eğitim vazgeçilmez hale gelmektedir (Yazıcı, 2013).

Çocuklar sevmeye ve ilgi gösterilmeye ihtiyaç duymaktadırlar. Okul öncesi dönemde olan çocuklar da günlerinin büyük çoğunluğunu okulda akranlarıyla ve öğretmenleriyle geçirmektedirler (Ceylan, 2017). Bu sebeple okul öncesi öğretmenlerinin kendilerine sorması gereken en önemli sorulardan biri çocuklara karşı sevgisinin ne düzeyde olduğudur. Çünkü öğretmenler çocukları sevdiklerinde hem onlarla daha sağlıklı bir iletişim kurabilecek hem de iş motivasyonları daha yüksek olacaktır (İman, 2014). Çocukları sevmeyen bir okul öncesi öğretmeni, onlara sunacağı eğitimde isteksiz olacaktır. Onlar gibi düşünemeyeceği için süreci yönetebilmede zorluk yaşayacaktır. Yaşadığı bu zorluk da iş hayatındaki motivasyonunu etkileyerek mesleğinden istediği verimi alamamasına sebep olacaktır (Downing, Ryndak & Clark, 2000).

Çocuklar üzerindeki etkileri yadsınamayacak kadar büyük olan okul öncesi öğretmenleri, çocukların sosyal, duygusal, fiziksel, dil ve bilişsel gelişimleri hakkında da yeterli bilgiye sahip olmalıdırlar. Ayrıca çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına da gerektiğinde hizmet edebilmelidirler (Ergün ve Özdaş, 1999). Samimi bir şekilde çocuklara sunulan sevginin ve şefkatin hakim olduğu bir ortam, çocuklara kaliteli bir eğitim vermede etkili olmaktadır (Yolcu, 2014). Okul öncesi dönemdeki çocukların aile ortamından sonra ilk sosyal ilişkiler kurduğu yer okuldur (Anthony, Gutermuth, Bruno, Glanville vd., 2005). Burada öğretmenleri ve akranları ile kuracağı iletişim, ileride sosyal uyum problemleri yaşamaması adına oldukça önemlidir (Cottone, Mashburn & Rimm- Kaufman, 2008). Bu yaş grubundaki çocukların özellikle öğretmenleri ile kurmuş oldukları iletişim, davranışları üzerinde de görünür etkiler ortaya çıkarmaktadır. Bu kapsamda, yaşamış olduğu ya da yaşayacağı duygusal problemleri ile de doğrudan ilişkilendirilebilmektedir (Myers, 2009).

Özerklik en genel tanımıyla kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alabilme olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı zamanda özerklik becerisi gelişmiş bir birey, kendi öğrenme sürecini düzenleyebilir, çalışma planlarını hazırlayabilir, kendi gelişimini planlı ve programlı bir şekilde izleyerek kendi değerlendirmesini yapabilmektedir. Yapmış olduğu değerlendirmeler sonucunda öğrenme sürecinde kendisi için uygun olan yöntemleri seçerek, öğrenme sürecini kendileri için daha anlaşılır hale getirebilmektedir (Dickinson & Wenden, 1995). Bu kapsamda öğrenen özerkliği denildiğinde çocuğun hem kendi öğrenme sorumluluğunu üstlenebilmesi hem de bu sorumluluğu kullanabilmesi sürece dahil olmaktadır (Koç, 2006). Öğrenen özerkliği sürecinde çocuklar başkalarının kontrolü altında olmaktan ziyade kendi denetimlerini kendileri sağlayarak öğrenme ile ilgili kararların önemli bir çoğunluğunu kendileri alabilmektedir (Liu, 2015).

Öğrencilerinin özerkliğini desteklemek isteyen öğretmenler, eğitim öğretim sürecinde onlara kendilerini ifade edebilmeleri için söz hakkı tanır ve ihtiyaçlarına uygun yöntemler kullanır. Genel itibariyle eğitim sürecinde çocuklarla birlikte kararlar alarak, onlara kendi öğrenmelerini seçebilme ve özerk bir yetişkin olabilme konusunda yol gösterici olabilmektedir. Bu süreçte çocukların tercihlerini anlayışlı bir şekilde karşılayarak aynı zamanda kendi problemlerini de kendilerinin çözmelerini desteklemiş olacaktırlar (Ergür, 2010). Öğrencilerinin özerkliğini destekleyen bir öğretmen, içsel motivasyon kaynaklı bir eğitim ortamı oluşturmaktadır. Dışsal motivasyonun aksine içsel motivasyonla ilerleyen eğitim süreci, öğrencilerin çok yönlü gelişimlerine de katkı sağlamaktadır (Oğuz, 2013). Yapılandırmacı eğitimde de oldukça büyük öneme sahip olan öğrencilerin kişisel güçlerinin harekete geçirilmesi ve kendi tercihleri doğrultusunda ilerleme göstermesi gerekmektedir. Bunlar da öğretmenin teşviki ve öğrencilerine sunmuş olduğu koşulsuz kabul sonucunda kolaylıkla gerçekleşebilecek durumlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Güneş, 2012).

Okul öncesi dönemdeki çocukların özerkliklerini geliştirebilmek ve destekleyebilmek için en uygun ortam kuşkusuz okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Burada çocuklar hem öğretmenleri ile hem de akranları ile iletişim içerisine girerek özerklik becerisini kazanabileceklerdir. Kendi öğrenmelerini düzenlerken ve yönlendirirken akranlarının da özerklik becerilerinin gelişim süreçlerine şahit olacaklardır. Aynı zamanda bu süreci gözlemleme fırsatı bulabileceklerdir (Wood, Cowan & Baker, 2002). Bu sayede iyi bir gözlemci olmayı da öğrenecekler ve böylece kendi özerklik sürecine eklemeler yaparak özerklik becerisi gelişimine çok yönlü katkı sağlayabileceklerdir.

Üztemur, Dinç ve İnel (2020) tarafından gerçekleştirilen ortaokul öğretmenlerinin epistemolojik inançları ve öğrenen özerkliklerini destekleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmiş olduğu çalışmada, öğretmenlerin epistemolojik inançlarının yapılandırmacı öğretme-öğrenme anlayışıyla öğrenen özerkliğini destekleme davranışları arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Buna ek olarak geleneksel öğretme-öğrenme anlayışı ile öğrenen özerkliğini destekleme davranışı arasında da negatif yönde ilişki olduğu görülmüştür. Yapılandırmacı yaklaşımın öğrenen özerkliğini destekleme davranışları üzerindeki olumlu etkisi de çalışmada belirtilmiştir.

Kozikoğlu, Erbenzer ve Ateş (2021) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin ters yüz öğrenme öz-yeterlik algılarıyla öğrenen özerkliği destekleme davranışları arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. 301 öğretmen ile gerçekleştirilen çalışma sonucunda öğretmenlerin ters yüz öğrenme öz-yeterlik algılarının yüksek, öğrenen özerkliği destekleme davranışlarının çok yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin öğrenen özerkliği destekleme davranışlarının daha yüksek olduğu da ifade edilmiştir. Öğretmenlerin öğrenen özerkliği destekleme davranışlarının düzeyi arttıkça, ters yüz öğrenmedeki öz-yeterlik algılarının da artmakta olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç da aralarındaki ilişkinin doğru orantılı olduğunu ortaya koymaktadır.

Güven (2012) tarafından yapılan bir diğer çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının farklılıklara saygı ile özerklik düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının farklılıklara saygı düzeyleri arttıkça, özerklik seviyelerinin de arttığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuç da aralarında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ayrıca kadın öğretmen adaylarının farklılıklara saygı ve özerklik düzeylerinin daha yüksek oranda olduğu da sonuçlar arasında yer almıştır.

Araştırmanın Amacı

Alan yazın incelendiğinde genel itibariyle öğrenen özerkliği destekleme davranışı daha çok öğretmenler ile gerçekleştirilen çalışmalarda karşımıza çıkmaktadır. Öğrenen özerkliği konusu özellikle son yıllarda literatürde daha fazla yer almaya başlamıştır. Okul öncesi eğitimi ile öğrenen özerkliği destekleme davranışı arasındaki ilişkiyi konu edinen çalışmaların sayısı ise oldukça azdır. Bu sebeple gerçekleştirilen mevcut çalışmanın hem okul öncesi öğretmen adayları ile uygulanmış olması hem de öğretmen adaylarının konu hakkında detaylı görüşlerinin yer aldığı nitel bir çalışma olması sebebiyle literatüre katkı sağlaması amaçlanmıştır. Ayrıca bu çalışmada okul öncesi eğitimde öğrenen özerkliğinin önemi ortaya çıkarılmak istenmiştir. Öğrenen özerkliği destekleme davranışları gelişmiş ve yeterli bilgi birikimine sahip olan öğretmen adayları, meslek hayatlarında daha bilinçli bir eğitim süreci gerçekleştirebileceklerdir. Aynı zamanda okul öncesi dönem çocuklarının da kendi öğrenen özerkliklerini geliştirebilmelerinde yol gösterici olabileceklerdir. Böylece küçük yaşlardan itibaren kazandırılan bu beceri, çocukların ileriki eğitim hayatında ve gündelik yaşamında onlara büyük katkı sağlayacaktır.

Bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliği destekleme davranışlarına ilişkin görüşlerinin ortaya çıkarılmasıdır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Öğrenen özerkliği hakkında ne düşünüyorsunuz? Lütfen belirtiniz.
2. Eğitim alanında öğrenen özerkliği becerisi ne gibi katkılarda bulunabilir? Lütfen belirtiniz.
3. Okul öncesinde öğrenen özerkliği becerisi ne gibi katkılarda bulunabilir? Lütfen belirtiniz.
4. Okul öncesi eğitimde öğrenen özerkliğinin daha işlevsel olabilmesi için sizce neler yapılabilir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji yöntemi, gündelik yaşantımızda farkında olduğumuz ancak detaylı bir anlayışa sahip olmadığımız olgular üzerinde durmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu yöntemde araştırmacı, katılımcıların belirttikleri görüşler ile olayları nasıl anlamlandırdıklarını, düşündüklerini ortaya çıkarmayı hedeflemektedir (Patton, 2018). Araştırmada okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliklerini destekleme davranışlarına yönelik görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla bu yöntem kullanılmıştır. Bu yöntemin kullanılmasının bir başka amacı da öğretmen adaylarının öğrenen özerkliği destekleme becerileri hakkında detaylı görüşlerini alarak bakış açılarını ve yaşadıkları deneyimleri ortaya çıkarmaktır.

Araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Bu araştırma için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Bilimsel Araştırma Etik Kurulu'ndan etik onay alınmıştır (Tarih: 06.10.2023, Sayı: E-84026528-050.01.04-2300243323).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 öğrenim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda birinci sınıfta öğrenim gören 11, ikinci sınıfta öğrenim gören 12, üçüncü sınıfta öğrenim gören 9 ve dördüncü sınıfta öğrenim gören 16 olmak üzere toplam 48 okul öncesi öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubunun 48 kişi olmasının en önemli nedeni veri doygunluğuna ulaşılmış olmasıdır. Araştırmada yer alan okul öncesi öğretmen adayları gönüllülük esasına göre seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliğini destekleme davranışlarına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme formu kullanılmıştır. Bu form öğretmen adaylarının öğrenen özerkliklerini destekleme davranışlarına yönelik görüşlerini ortaya çıkarabilmek amacıyla dört araştırma sorusundan oluşmaktadır. Sorular genelden özele bilgi edinimi sağlayacak şekilde hazırlanmıştır. İlk olarak öğretmen adaylarına öğrenen özerkliği hakkında ne bildiklerini ve ne düşündüklerini ortaya çıkarıcı soru yer almaktadır. Sonrasında öğrenen özerkliğinin eğitime ne gibi katkı sağlayabileceğine yönelik soru yer almaktadır. Bir sonraki soruda okul öncesi öğretmen adaylarına, okul öncesi eğitimde öğrenen özerkliğinin katkıları hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Son olarak okul öncesi öğretmen adaylarının, öğrenen özerkliğini okul öncesi eğitimde nasıl daha işlevsel hale getirebileceği ile ilgili görüşleri alınmıştır. Sorulara verilen yanıtlar, katılımcıların izni doğrultusunda ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmış, görüşmeler ortalama 5-10 dakika arası sürmüştür.

Öğretmen adaylarının isimleri kullanılmaması sebebiyle araştırmanın raporlandırma aşamasında öğretmen adayları K₁, K₂, K₃, K₄, K₅...K₄₈ şeklinde kodlarla ifade edilmiştir.

Veri Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler hiçbir ekleme veya çıkarma yapılmaksızın ham veriler halinde araştırmacı tarafından görüşme formuna aktarılmıştır. Veri analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır (Kızıltepe, 2015). Bu bağlamda veriler iki veri kodlayıcı tarafından analiz edilmiştir. Elde edilen kodlar Miles ve Huberman (1994)'ın "Görüş Birliği/(Görüş Birliği+ Görüş Ayrılığı)x100" olarak belirttiği formül ile hesaplanmıştır. Araştırmanın güvenilirliği %87 bulunmuş olup araştırmanın güvenilir olduğu söylenebilir. Araştırmanın inanılabilirliğini sağlamak amacıyla çalışmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmiştir. Elde edilen kod ve temaları destekleyici öğretmen adayları görüşleri doğrudan aktarma yoluyla bulgulara eklenmiştir.

Bulgular

Bu araştırmadan elde edilen okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri ve bu görüşler doğrultusunda oluşan kodlar tablolar halinde gösterilmiştir. Akabinde okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri doğrudan alıntı yoluyla eklenmiştir.

Birinci Alt Amaca Yönelik Görüşler

Araştırmanın birinci alt amacı olan "Öğrenen özerkliği hakkında ne düşünüyorsunuz? Lütfen belirtiniz." sorusuna okul öncesi öğretmen adaylarının vermiş olduğu yanıtlar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğrenen Özerkliği Hakkındaki Görüşleri

Kodlar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çocuğun kendini tanıması	12	40
Program hazırlama becerisi	12	40
Çocuğun kendi öğrenmelerini düzenlemesi	11	36,6
Planlı bir eğitim	10	33,3
Nasıl öğrenmesi gerektiğinin farkında olması	8	26,6
Çocuğun kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alması	6	20
Bağımsız öğrenme	6	20
Kişinin becerisi, düzeni ve istekleri doğrultusunda yapılandırılmış sistem	6	20
Kendine özgü öğrenme	5	16,6
Öğrenmede en yüksek verimi sağlar	5	16,6
Tüm hayatı kapsar	5	16,6
Kendine uygun yöntem teknikle öğrenme	4	13,3
Neyi öğrenmesi gerektiğinin farkında olması	4	13,3
Programa uyma	4	13,3
Çocuğun kendi hayatını düzenlemesi	4	13,3
İyi, faydalı, etkili	4	13,3
Çocukken kazandırılmalı	3	10
Çocuğun kendi davranışlarını düzenlemesi	3	10
Kendini özgürce ifade edebilmesi	3	10
Aktif öğrenme	3	10
Kendini geliştirme	3	10
Öz yeterlilik becerisi	2	6,6
Her bireyde olması gereken bir özellik	2	6,6
Öğretmenin çocuğa imkan tanınması	2	6,6
Derinlemesine öğrenme	1	3,3

Genellikle yabancı dil alanında kullanılır	1	3,3
Bilgiyi alma isteği	1	3,3
Temel yaşam becerileri için hazırbuluşluk sağlar	1	3,3
Özgüveni artırır	1	3,3
Sorgulayarak öğrenme	1	3,3

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliği hakkında en yüksek oranda (%40) “Çocuğun kendini tanıması” (f:12) ve “Program hazırlama becerisi” (f:12) olduğunu düşündükleri ortaya çıkmaktadır. Ayrıca % 13,3’ü “Kendine özgü öğrenme” (f:5), “Öğrenmede en yüksek verimi sağlama” (f:5) ve “Tüm hayatı kapsama” (f:5) olduğunu düşünmektedirler. Bunlara ek olarak en az (%3,3) “Derinlemesine öğrenme” (f:1), “Genellikle yabancı dil alanında kullanılır” (f:1) ve “Sorgulayarak öğrenme” (f:1) şeklinde görüş belirttikleri ortaya çıkmıştır.

Okul öncesi öğretmen adayları öğrenen özerkliği hakkında şu şekilde görüş belirtmektedir:

K₂: “Her insanda olması gereken bir özellik olduğunu düşünüyorum. Bunun kazanılması çocukken çok daha mümkün. Çocuğun kendini tanıması, kendi davranışlarını düzenlemesi, kendini yönetebilmesi için öğretmenlerin onlara alan tanıması ve desteklemesi çok önemli.”

K₆: “Çoğu kişinin, en azından çevremdeki kişilerin buna çok sahip olmadığını düşünüyorum. Öğrenme sürecinde kendilerine uyan öğrenme stillerinin farkında olmadıkları için ‘Çok çalışmama rağmen yapamıyorum.’ cümlesini sık sık duyuyorum. Ancak kişinin öğrenen özerkliğinin farkında olması öğrenmede maksimum verimi sağlıyor.”

K₄₅: “Öğrencide özgüvenin artmasını ve daha planlı bir eğitim görmesine yardımcı olmasını sağlar.”

İkinci Alt Amaca Yönelik Görüşler

Araştırmanın ikinci alt amacı olan “Eğitim alanında öğrenen özerkliği becerisi ne gibi katkılarda bulunabilir? Lütfen belirtiniz.” sorusuna okul öncesi öğretmen adaylarının vermiş olduğu yanıtlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğrenen Özerkliği Becerisinin Eğitim Alanındaki Katkılarına Yönelik Görüşleri

Kodlar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Planlama becerisini artırır	10	27,7
Programlama becerisini artırır	10	27,7
Kendi öğrenmesini gerçekleştirebilir	8	22,2
Öğrenmenin verimliliğini artırır	7	19,4
Öz düzenleme becerisini artırır	7	19,4
Kendini tanımasını sağlar	7	19,4
Öğrenim sürecine istekli ve aktif katılır	7	19,4
Sorumluluk alır	6	16,6
Öğrenmesine yön verebilir	5	13,8
Birden çok öğretim yöntem ve tekniği sunar	5	13,8
Kapsayıcılık	5	13,8
İlgi alanına uygun eğitim sağlar	5	13,8
Öz farkındalığı artırır	5	13,8
Öğrenim şekline göre çalışmak kolaylık sağlar	5	13,8
Devamlılığı sağlar	4	11,1
Özgüven sağlar	4	11,1
Düzenli bir hayat sağlar	4	11,1
Kalıcı öğrenme sağlar	4	11,1
Seçim hakkı tanır	3	8,3
Zamandan tasarruf sağlar	3	8,3
Karar verme becerisi kazanır	3	8,3
Özgün bireyler ortaya çıkarır	3	8,3
Bağımsızlık/özgürlük kazanır	3	8,3
Yaşam kalitesini artırır	2	5,5
Sürece esneklik kazandırır	2	5,5
Disiplini artırır	2	5,5
Görev ve sorumluluklarının farkına varır	1	2,7
Empati becerisi sağlar	1	2,7
Özsaygısı artırır	1	2,7
Kendini geliştirebilir	1	2,7
Yardım alır	1	2,7

Farklılıklara saygılı bireyler yetişir	1	2,7
Bütüncül eğitim sağlar	1	2,7
Kendine olan inancı artır	1	2,7
Sosyalleşme becerisi kazanır	1	2,7
Öğrenmeyi faydalı kılar	1	2,7

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliğinin eğitim alanındaki katkıları hakkında en yüksek oranda (%27,7) “Planlama becerisini artırır” (f:10) ve “Programlama becerisini artırır” (f:10) olduğunu düşündükleri ortaya çıkmaktadır. Ayrıca % 13,8’inin “Öğrenmesine yön verebilir” (f:5), “Öz farkındalığı artır” (f:5) ve “İlgi alanına uygun eğitim sağlar” (f:5) olduğunu düşünmektedirler. Bunlara ek olarak en az (% 2,7) “Empati becerisi sağlar” (f:1), “Sosyalleşme becerisi kazanır” (f:1) ve “Öğrenmeyi faydalı kılar” (f:1) şeklinde görüş belirttikleri ortaya çıkmıştır.

Okul öncesi öğretmen adayları öğrenen özerkliğinin eğitim alanındaki katkıları hakkında şu şekilde görüş belirtmektedir:

K₂₉: “Öğrencide sorumluluk bilincinin oluşmasını sağlar. Planlı, programlı olmayı öğretir. Özgüvenli biri olmayı destekler.”

K₂₁: “Öğretmenin eğitim alanında öğrenen özerkliği için tüm sınıf içi ve dışı etkinliklerde öğrenenin gereksinimlerine ve isteklerine cevap veren, onları karşılayan şekilde etkinlikler düzenleyip katkıda bulunabilir.”

K₁₅: “Öğrenen özerkliği becerisi kendini yönlendirme açısından önemli. Bunun için öğrencinin kendini programlaması veya yardım alması öğrenmeyi etkili kılabılır. Aynı zamanda öz benlik, öz farkındalık ve öz düzenleme becerileri gelişir ve kendinin farkında olarak akademik başarıyı arttırabilir.”

Üçüncü Alt Amaca Yönelik Görüşler

Araştırmanın üçüncü alt amacı olan “Okul öncesinde öğrenen özerkliği becerisi ne gibi katkılarda bulunabilir? Lütfen belirtiniz.” sorusuna okul öncesi öğretmen adaylarının vermiş olduğu yanıtlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğrenen Özerkliği Becerisinin Okul Öncesine Katkılarına Yönelik Görüşleri

Kodlar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bireysel özelliklerine göre eğitim sağlar	13	44,8
Karar verme becerisi gelişir	9	31,0
Planlı programlı olur	9	31,0
Çocuğun sorumluluk bilincini geliştirir	9	31,0
Benlik algısını geliştirir	8	27,5
Yaşam boyu katkı sağlar	7	24,1
Kendini ifade edebilme becerisi kazanır	7	24,1
Öz düzenleme becerisi kazandırır	6	20,6
Özgüven sahibi olur	6	20,6
Aktif katılım sağlar	6	20,6
Öğretmen farklı yöntemlerle gelişimi destekler	6	20,6
Öğretmen farklı etkinliklerle gelişimi destekler	6	20,6
Çevreye açık olur	5	17,2
İleriki eğitim kademelerini destekler	5	17,2
Kendini geliştirir	4	13,7
Problem çözme becerisini geliştirir	4	13,7
Girişkenlik becerisi kazanır	3	10,3
Bütüncül gelişimi destekler	3	10,3
Hayatını düzenlemeyi öğrenir	3	10,3
Bağımsızlık kazanılır	3	10,3
Disiplinli olur	3	10,3
Öğrenmeye karşı olumlu bakış açısı kazandırır	2	6,8
Eğitimde imkan sağlar	2	6,8
Öz saygısı gelişir	2	6,8
Nasıl öğrendiğini ortaya çıkarır	2	6,8
Öz değerlendirme becerisi kazandırır	1	3,4
Akran öğrenimi gerçekleşir	1	3,4
Başarı duygusu kazandırır	1	3,4
İşlevsellik kazandırır	1	3,4

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliğinin okul öncesine katkıları hakkında en yüksek oranda (%44,8) “Bireysel özelliklerine göre eğitim sağlar” (f:13) olduğunu düşündükleri ortaya çıkmaktadır. Ayrıca %31’inin “Karar verme becerisi gelişir” (f:9) ve %13,7’sinin “Problem çözme becerisini geliştirir” (f:4) şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bunlara ek olarak en az oranda (%3,4) “İşlevsellik kazandırır” (f:1) ve “Akran öğrenimi gerçekleşir” (f:1) ifadelerini kullanmışlardır.

Okul öncesi öğretmen adayları öğrenen özerkliğinin okul öncesine katkıları hakkında şu şekilde görüş belirtmektedir:

K₂₈: “Çocuğun erken yaşta kendine güvenerek kendi çabasıyla, kişiliğine ve anlama becerisine uygun bir yol bularak daha kolay öğrenmesine katkıda bulunur.”

K₃₀: “Okul öncesinde öğrenen özerkliği daha da önemlidir bence. Küçük yaşta çocuklar hayatı planlı programlı yaşamayı öğrenirse ileriki yaşlarda bunu hayatına entegre edebilir. Daha programlı, disiplinli, problemlerle karşılaştığında çözümler arayan bireyler haline gelirler.”

K₁: “Okul öncesinde öğrenen özerkliğini öğretmenin desteklemesi gerekir. Öğrenen özerkliğinin okul öncesine katkısı şunlardır;

Öncelikle çocuğun sorumluluk bilincini geliştirir. Problem çözme yetisini geliştirir. Öz düzenleme ve öz değerlendirme kazandırır. Öğrenmeye karşı olumlu tepkiler geliştirir.”

Dördüncü Alt Amaca Yönelik Görüşler

Araştırmanın dördüncü alt amacı olan “Okul öncesi eğitimde öğrenen özerkliğinin daha işlevsel olabilmesi için sizce neler yapılabilir?” sorusuna okul öncesi öğretmen adaylarının vermiş olduğu yanıtlar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğrenen Özerkliğinin Okul Öncesi Eğitimde Daha İşlevsel Olabilmesine Yönelik Önerileri

Kodlar	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çocukların fikirleri alınmalı	22	70,9
Öğretmen çocuklara öğrenme fırsatı sunmalı	10	32,2
Birden fazla yöntem teknik kullanılmalı	9	29,0
Çocuğa sorumluluk verilmeli	8	25,8
Etkinlikler çocukların ilgi ve isteklerine göre seçilmeli	8	25,8
Öğretmen çocukları çok iyi tanımalı	8	25,8
Öğretmen öğrenme ortamını hazırlamalı	7	22,5
Program geliştirilmeli	7	22,5
Aile katılımı desteklenmeli	7	22,5
Öğretmen ve çocuk işbirliği içerisinde olmalı	7	22,5
Yaparak yaşayarak öğrenmeleri desteklenmeli	6	19,3
Öğretmen rehber olmalı	6	19,3
Bireysel farklılıklara saygılı olunmalı	5	16,1
Çocuklar kendilerini rahat hissedebilmeli	5	16,1
Çocuk kendi planını oluşturabilmeli	5	16,1
Öğretmen donanımlı olmalı	4	12,9
Yaşama yönelik olmalı	4	12,9
Sorgulama becerisi geliştirilmeli	4	12,9
Seçenekler sunulmalı	4	12,9
Öğrenci merkezli program oluşturulmalı	3	9,6
Birebir eğitim verilmeli	3	9,6
Öz düzenleme becerisi kazandırılmalı	3	9,6
Pekiştirme kullanılmalı	2	6,4
Çocuklara değerli oldukları hissettirilmeli	2	6,4
Programlandırılmış eğitim verilmeli	2	6,4
Çocuğa kendini tanıma fırsatı verilmeli	2	6,4
Materyal desteği sağlanmalı	1	3,2
Farkındalık kazandırılmalı	1	3,2
Neden-sonuç algısı geliştirilmeli	1	3,2
Öz değerlendirme becerisi kazandırılmalı	1	3,2
Devlet destekli olmalı	1	3,2

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliğinin okul öncesinde daha işlevsel olabilmesine yönelik en yüksek oranda (%70,9) “Çocukların fikirleri alınmalı” (f:22) şeklinde

görüş belirtmişlerdir. Bu görüşe ek olarak %32,2 oranında “Öğretmen çocuklara öğrenme fırsatı sunmalı” (f:10) ifadesi belirtilmiştir. Ayrıca katılımcıların %16,1’i “Çocuklar kendilerini rahat hissedebilmeli” (f:5) görüşünde bulunmuşlardır. Bunlara ek olarak en az oranda (%3,2) “Materyal desteği sağlanmalı” (f:1), “Farkındalık kazandırılmalı” (f:1) ve “Devlet destekli olmalı” (f:1) ifadelerini kullanmışlardır.

Okul öncesi öğretmen adayları öğrenen özerkliğinin okul öncesinde daha işlevsel olabilmesine yönelik şu şekilde görüş belirtmektedir:

K₁₇: “Öğrenenlerle birlikte günlük planı hazırlayabiliriz. Onların fikirlerini alabiliriz. Planlamayı öğrenenlerle yapacağımız için katılım daha fazla ve istekli olacaktır.”

K₃: “Etkinlikler öğrencilerin daha çok ilgi ve isteklerine göre onların kendilerini rahat hissedecekleri ve performanslarını daha rahat gösterecekleri şekilde eğitim vermelidir.”

K₉: “Okul öncesi eğitimi programlarında düzenlemeler yapılabilir. Okul öncesi öğretmenleri bu konuda eğitimler alabilir. Okul- aile işbirliği sağlanarak ailelerin de katılımı sağlanabilir ve ailelere de bu konuda eğitimler verilebilir.”

K₃₈: “Planların bireyin ihtiyaçlarına uygun olarak yapılması, plan sonunda bireyin kendini değerlendirmesi, neleri yapıp yapamadığını tespit etmesi.”

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma, okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliğini destekleme davranışlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda yapılan analizler sonucunda, okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliği hakkında görüşleri sorulduğunda en çok “Çocuğun kendini tanıması” ve “Program hazırlama becerisi” şeklinde kodladıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca çocuğun “Kendi öğrenmelerini düzenlemesi” ve “Planlı bir eğitim süreci” geçirmesi de en fazla tekrar eden diğer kodlardır.

Okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenen özerkliğini destekleme davranışları hakkında görüşleri incelendiğinde, Liu (2015) tarafından belirtilen tanım ile örtüşen sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bu da öğretmen adaylarının öğrenen özerkliğini destekleme davranışı hakkında gerekli bilgi birikimine sahip olduğunu göstermektedir. İkinci araştırma sorusu kapsamında okul öncesi öğretmen adaylarına, öğrenen özerkliğinin eğitim alanındaki katkıları hakkında görüşleri sorulmuştur. Bu bağlamda “Planlama ve programlama becerisini arttırır” ifadeleri en fazla tekrar eden kodlardır. Bu kodları “Kendi öğrenmelerini gerçekleştirme” kodu takip etmiştir.

Sonuçlar analiz edildiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri arttıkça, öğrenen özerkliğini destekleme davranışlarını eğitim alanında kullanma düzeylerinin de arttığı ortaya çıkmaktadır. Özellikle KPSS-ÖABT (Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi)’ye hazırlık sürecinde olan son sınıf öğrencileri, öğrenen özerkliklerini destekleme adına, kendi plan ve programlarını hazırlayıp kendi öğrenmelerini oluşturabilmede daha aktif olmaktadır. Kalkışım (2023) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Mevcut çalışmada öğrenen özerkliğinin eğitim alanındaki katkıları hakkında “Yardım alınması gerekliliği” kodu yer almıştır. Basri (2023) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da ne kadar bireysel bir beceri olarak görünse de ailenin ve öğretmenin özerkliğe bakış açısının çocuklara yansıdığı ortaya çıkmıştır. Böylece çocukların özerkliklerini geliştirmede aile ve öğretmen yardımı ve desteğinin var olduğu görülmekte olup sonuçlar örtüşmektedir.

Üçüncü araştırma sorusu kapsamında okul öncesi öğretmen adaylarına, öğrenen özerkliği becerisinin okul öncesi alanındaki katkılarının neler olabileceği ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi öğretmen adaylarının neredeyse yarısı “Bireysel özelliklerine göre eğitim sağladığını” ifade etmişlerdir. Bu koda ek olarak karar verme becerisini geliştirdiği, planlı, programlı ve sorumluluk sahibi bireyler oluşturmaya katkı sağladığını belirtmişlerdir.

Mevcut çalışmada öğrenen özerkliği becerisinin okul öncesi alanda katkıları arasında, akran eğitiminin kullanılması kodu, katılımcılar tarafından düşük oranda ifade edilmiştir. Bu durum okul öncesi öğretmen adaylarının, okul öncesi eğitimde öğrenen özerkliğini desteklemek adına akran eğitimini öncelik olarak görmediklerini ortaya çıkarmıştır. Ancak Swatevacharkul ve Boonma (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, öğrenen özerkliğini desteklemede akran etkileşiminin önemli olduğu ve sınıf içerisinde işbirlikli öğrenmenin öğrenen özerkliğini desteklemede oldukça etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Dördüncü araştırma sorusu kapsamında okul öncesi öğretmen adaylarına, okul öncesinde öğrenen özerkliğini daha işlevsel hale getirebilmek için neler yapılabileceği sorulmuştur. Öğretmen adaylarının neredeyse tamamı, çocukların fikirlerinin alınması gerektiğini öncelik olarak belirtmişlerdir. Ayrıca bu kodu desteklemek için fikirleri alınan çocukların, eğitim sürecine daha istekli ve aktif katılabileceklerini, kendi öğrenmelerini gerçekleştirebileceklerini de eklemiştir. Bunlara ilaveten öğretmenin eğitim sürecinde çocuklara öğrenme fırsatı sunarak ve farklı yöntem teknik kullanarak, öğrenen özerkliğinin gelişiminde, desteklenmesinde ve sürdürülmesinde daha başarılı olunabileceği ifade edilmiştir. Okul öncesi öğretmen adaylarının, öğrenen özerkliğini destekleme ve daha

işlevsel hale getirebilmek adına farklı yöntem teknik kullanılmasını önermesi ve çocuklara öğrenme fırsatı sunabilecek ortamı hazırlayabilmesi, yaratıcı düşünme becerilerinin gelişmiş olduğunu ortaya çıkarabilmektedir.

Alan yazın incelendiğinde, Kalkışım (2023) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, öğretmen adaylarının fen öğrenme becerileri karşılaştırılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının fen öğrenme becerilerinin, fen bilgisi öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği adaylarına göre daha yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmış, araştırmacı tarafından bu sonucun sebebi olarak yaratıcı düşünme becerisinin etkili oluşu ifade edilmiştir. Bu bağlamda sonuçlar mevcut çalışma ile örtüşmektedir.

Öğrenen özerkliğinin okul öncesi dönemde daha işlevsel olabilmesi için “Materyal desteği sağlanması” en az ifade edilen kodlardan biri olarak ortaya çıkmıştır. Bunun sebebi ise okul öncesi eğitim veren kurumlarda bu dönemdeki çocuklara uygun araç-gereçlerin bulunuyor olması, dolayısıyla öğretmen adayları tarafından ayrıca bir eksiklik olarak görülmemesi olabilmektedir.

Öneriler

Gerçekleştirilen mevcut çalışma kapsamında, öğrenen özerkliğini destekleme becerisi hakkında okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerini ortaya koyarak literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Okul öncesi öğretmen adayları ve okul öncesi öğretmenleri ile ortak bir çalışma yürütülerek, mesleğin sürdürülmesi ve mesleğe hazırlık sürecinde öğrenen özerkliğini destekleme davranışı hakkında ifade edilen görüşler karşılaştırılabilir.

Öğretmen adayları için öğrenen özerkliği becerisinin, okul öncesi dönemdeki önemini ortaya çıkarmayı amaçlayan seminerler gerçekleştirilebilir.

Araştırmada okul öncesi öğretmen adayları, öğrenen özerkliğini bağımsız öğrenme olarak belirtmişlerdir. Aynı çalışma okul öncesi öğretmenleri ile gerçekleştirilerek öğrenen özerkliğinde işbirliği ve birlikte öğrenmenin çocuklar üzerindeki etkileri hakkında görüşleri incelenebilir.

Mevcut çalışmada okul öncesi öğretmen adayları, öğrenen özerkliğinin eğitime katkıları arasında planlama ve programlama becerisini geliştirdiğini düşünmektedirler. Çalışma farklı branşlardaki öğretmen adayları ile de gerçekleştirilerek elde edilen görüşler karşılaştırılabilir.

Okul öncesi öğretmen adayları, öğrenen özerkliğinin okul öncesinde daha işlevsel olabilmesinde öz değerlendirme becerisini kazandırmanın gerekliliğini oldukça az oranda belirtmişlerdir. Aynı soru okul öncesi öğretmenlerine de sorularak verilen yanıtlar karşılaştırılabilir.

Yapılan araştırmada okul öncesi öğretmen adaylarının mevcut bilgi birikimleri doğrultusunda analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya ek olarak görüşmelerin öncesinde, okul öncesi öğretmen adayları ile öğrenen özerkliğini destekleme davranışı konulu uygulamalı bir etkinlik planı oluşturularak uygulama sonunda görüşleri tekrar alınabilir. Bu sayede çalışma grubunun görüşlerinin uygulama öncesi ve sonrası karşılaştırması yapılabilir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sunmuşlardır.

Destek ve Teşekkür

Yazarlar çalışma için herhangi bir finansal destek almamışlardır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çalışmada herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmadığını beyan etmişlerdir.

Kaynakça / References

Anthony, L., Gutermuth, A., Bruno J., Glanville, D. N., Naiman, W., Daniel, C., & Shaffer, S. (2005). The relationships between parenting stress, parenting behaviour and preschoolers social competence and behaviour problems in the classroom. *Infant and Child Development*, 14, 133-154.

Basri, F. (2023). Factors influencing learner autonomy and autonomy support in a faculty of education. *Teaching in Higher Education*, 28 (2), 270-285. DOI: 10.1080/13562517.2020.1798921

Ceylan, E. A. (2017). *Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk sevme düzeyleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı, Aksaray. [Erişim tarihi: 17.01.2024]
<https://acikerisim.aksaray.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12451/1965/ceylanemine%20ayca-2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

- Cottone, E. A., Mashburn, A., & Rimm-Kaufman, S. E. (2008). Relationships between teachers and preschoolers who are at risk: Contribution of children's language skills, temperamentally based attributes, and gender. *Early Education And Development, 19* (4), 600-621.
- Dickinson, L. & Wenden, A. (1995). Autonomy, self-direction and self-access in language teaching and learning, *Special Issue of System, 23* (2), 151-164.
- Downing, J. E., Ryndak, D. L. ve Clark, D. (2000). Paraeducators in inclusive classrooms: Their own perceptions. *Remedial and Special education, 21* (3), 171-181.
- Ergün, M., & Özdaş, A. (1999). Okul gözlemi ve uygulama çalışmalarının öğretmen adayları üzerindeki etkisi. *AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 3*, 115-119.
- Ergür, D. O. (2010). Öğrenen özerkliğinin kazandırılmasında öğretmenin rolü. *In International Conference on New Trends in Education and Their Implications.* 11-13.
- Güneş, F. (2012). Eğitimde zihinsel bağımsızlık. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1* (1), 3-21.
- Güven, E. (2012). *Sınıf öğretmeni adaylarının farklılıklara saygı düzeyleri ile özerklik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Samsun. [Erişim Tarihi:09.03.2024] <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- İman, E. (2014). Examining preschool teacher candidates' liking child and motivations for teaching professionsi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 7* (4), 482-504.
- Kalkışım, Ş.İ. (2023). *Öğretmen adaylarının fen öğrenme becerileri ile öğrenen özerklikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Çanakkale. [Erişim tarihi: 09.03.2024]
- Kızıltepe, Z. (2015). İçerik analizi. F.N. Seggie, Y. Bayyurt (Ed.), *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* (1. Basım) içinde (253-266). Anı Yayıncılık
- Koç, G. (2006). Yapılandırmacı sınıflarda öğretmen-öğrenen rolleri ve etkileşim sistemi. *Eğitim ve Bilim, 14*, 56-64.
- Kozikoğlu, İ., Erbenzer, E. ve Ateş, G. (2021). Öğretmenlerin ters yüz öğrenme öz-yeterlik algıları ile öğrenen özerkliğini destekleme davranışları arasındaki ilişki. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 42*, 344-366. Doi: 10.33418/ataunikkefd.796531
- Liu, H. J. (2015). Learner autonomy: The role of motivation in foreign language learning. *Journal of Language Teaching and Research, 6* (6), 1165-1174.
- Miles, M.B., and Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.), California: Sage Publications.
- Myers, S. S. (2009). Examining associations between effortful control and teacher-child relationships in relation to head start children's socioemotional adjustment. *Early Education And Development, 20* (5), 756-774.
- Oğuz, A. (2013). Öğretmenlerin öğrenen özerkliğinin desteklenmesine ilişkin görüşleri. *International Journal of Human Sciences, 10* (1), 1273-1297.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (2. Baskı). (M. Bütün ve S. B. Demir, Çev.) Pegem Akademi Yayıncılık. (Orijinal basım tarihi 2014).
- Swatevacharkul, R. & Boonma, N. (2020). Learner autonomy: Attitudes of graduate students in english language teaching program in thailand. *LEARN Journal : Language Education and Acquisition Research Network Journal, 13* (2), 176-193.
- Üztemur, S., Erkan, D. ve Yusuf, İ. (2020). Ortaokul öğretmenlerinin epistemolojik inançları ve öğrenen özerkliğini destekleme davranışları arasındaki ilişkiler: Öğretme-öğrenme anlayışlarının aracı değişken rolü. *Eğitim ve Bilim, 45* (202), 211-239. DOI: 10.15390/EB.2020.8272
- Wood, J. J., Cowan, P. D. & Baker, B. L. (2002). Behavior problems and peer rejection in preschool boys and girls. *The Journal of Genetic Psychology, 163* (1), 72-88. Doi: 10.1080/00221320209597969

- Yazıcı, Z. (2013). Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk sevme eğilimlerinin incelenmesi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 3 (2), 279-286.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yoleri, S. (2014). Preschool children's school adjustment: indicators of behaviour problems, gender, and peer victimisation. *International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, 3-13.